

Familjer i långvarig väntan -hur kan familjecentraler stödja?

Nina Tryggvason, Linnéa Åberg, Anette Bolin Högskolan Väst

Ingång

---

40 % av alla 3-åringar i Sverige lever i familjer med migrationserfarenheter

---

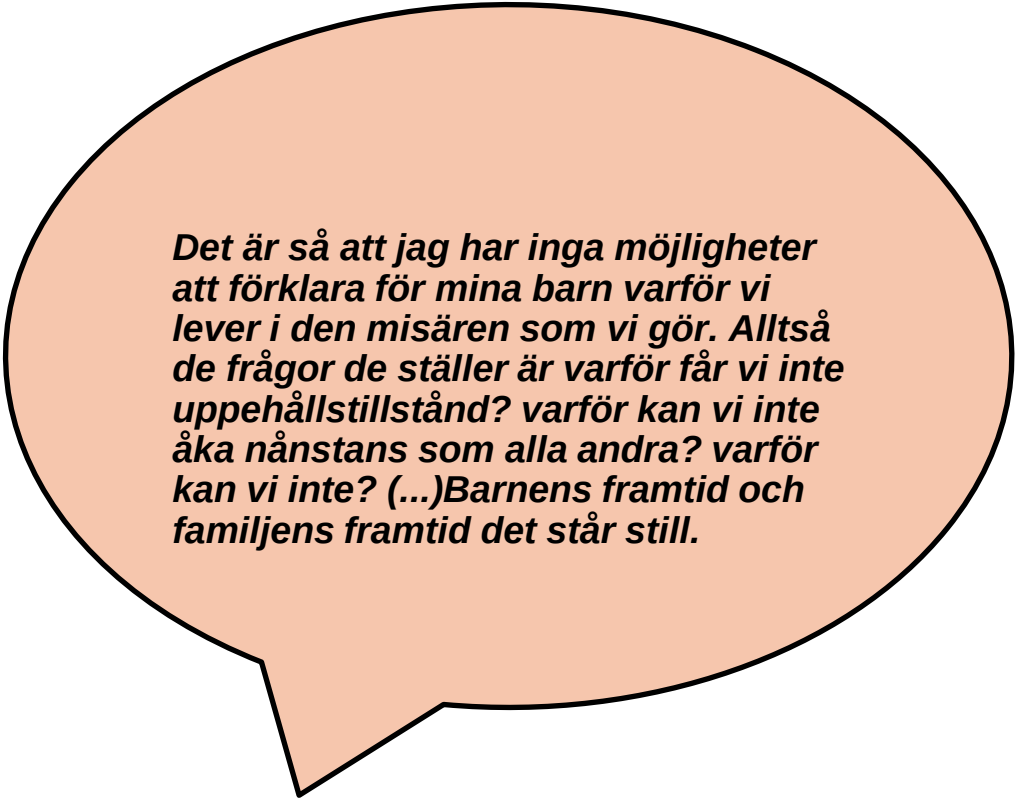
Familjer i långvarig/permanent väntan- förändringar i lagstiftning

---

Pilotprojektet på två familjecentraler

Mer kunskap behövs

Det är så att jag har inga möjligheter att förklara för mina barn varför vi lever i den misären som vi gör. Alltså de frågor de ställer är varför får vi inte uppehållstillstånd? varför kan vi inte åka nånstans som alla andra? varför kan vi inte? (...) Barnens framtid och familjens framtid det står still.

Forskningsstudien

Med utgångspunkt från socialarbetare och föräldrar med migrationserfarenhet genomfördes denna studie med målet att utforska:

- De utmaningar som är förknippade med föräldraskap i temporära livsvillkor och långvarig väntan
- Vilka typer av stöd som är hjälpsamt för dessa familjer

Metod

I samarbete med FFFF, SKR, och en FC

Finansierad av FORTE Vetenskapsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd
År 2022-2025

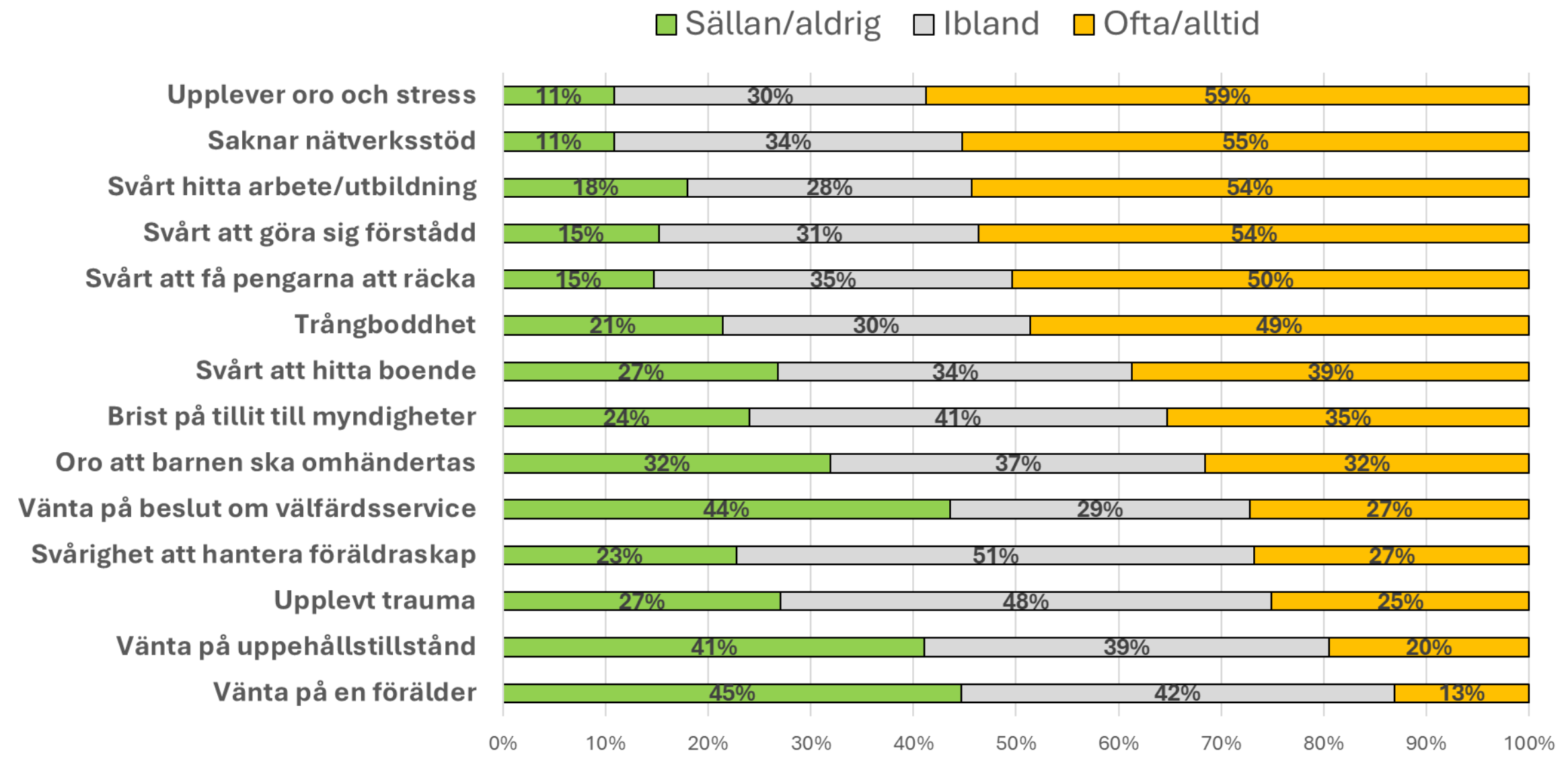
Design med mixad metod

Kvantitativ metod: enkät till alla FC i Sverige. Socialarbetare och samordnare (n=337) tillfrågades bl.a. om sina perspektiv på de utmaningar som familjer som lever i långvarig/permanent väntanstillstånd ställs inför.

Urval: två familjecenter, en i småstad och en i förort till en större stad, som möter många familjer i väntan.

Kvalitativ metod: Etnografiska metoder såsom deltagande observationer (120 timmar) och intervjuer med personal (n= 18) och föräldrar genom tolk (n= 21) (61 barn)

HUR OFTA BESÖKARE PÅ FAMILJECENTRALER SOM LEVER I TEMPORARITET UPPFATTAS MÖTA UTMANINGAR KOPPLADE TILL OLIKA
UTMANINGAR

Familjeliv i långvarig väntan

Alltså om jag ska försöka beskriva det så är det fysiska symptom i form av ångest alltså det är ju bokstavligen talat grov ångest vissa gånger när vi har vart nära, där vi har fått vissa beslut där det var typ, där vi inte såg en utväg och där vi kanske skulle splittras helt och hållet. Oro alltså svårigheter med att sova, tyngd i vår vardag, jätte jätte tyngd, men också den här osäkerheten där man är så begränsad i hur man planerar sitt liv

- Psykiska påfrestningar
- Sakna basala livsvillkor
- Svårnavigerad samhällsservice

Barndom i väntan

- Svåra upplevelser
- Att känna sig annorlunda
- Den osäkra framtiden
- Att inte utvecklas som andra

Så mamma säger vi stannar här och pappa säger jag saknar er så mycket ni får åka tillbaka, det är okay, det är lugnt i Kiev, även om det är larm det är okay. Så tänk er en pojke som lyssnar på pappa och mamma vad ska han tänka, han vill vara med pappa och han vill vara med mamma så det är svårt för barn

Föräldraskap i väntan

- **Kompenserande föräldraskap:** *osäkerhet, inte kunna ge förutsägbarhet, kontinuitet- öser omsorg som compensation*
- **Tillvarata-tiden-föräldraskap-** *så att barnet använder tiden på bästa sätt, vägledning förmedla "gör ditt bästa i skolan"*
- **Hoppingivande- föräldraskap:** *Inte vara rädd för livet. Hitta glädjeämnen "här och nu" tex öppna förskolan*
- **Transnationellt-föräldraskap:** *stödja relationsskapande över nationsgränser "videolänkspappa"*
- **Val-och kval föräldraskap:** *säkerhet "här"- hela familjen "där"*

A background image of a forest with tall pine trees shrouded in thick white fog. The trees are dark green and silhouetted against the bright, hazy sky. The fog fills the middle ground, creating a sense of depth and mystery.

Familjecentralens (föräldrastödjares) arbete med familjer i väntan

Synligt och Osynligt arbete

Att erbjuda en plats

Öppna förskolan - lättillgänglig, välkomnande

Öppen förskola får man information och man känner att man umgås med föräldrar. För när man är hemma då känner man sig ensam och så fort man kommer ut då träffar man andra föräldrar, barnen får lust att leka, barnen blir också gladare och vill liksom varje dag åka dit (Fadila, 4 barn)

Utåtriktat arbete - Nå ut, “flytta ut”

Det är många familjer som kommer hit till oss, men inte alla, och då tror jag att som socialarbetare, så måste man vara där människorna finns och då får ju vi liksom flytta på oss, vi får väl va där (Maria, socialarbetare)

Utökad lotsning

Alltid, alltid finns det stöd och den här familjecentralen har stött mig väldigt mycket. Och de frågar väldigt mycket vad jag behöver för hjälp och för stöd å sånt där, de har varit i kontakt med vårdcentralen också och hon (socialarbetaren) kontaktade Migrationsverket och fråga om min situation och hur långt det hade kommit i mitt ärende. Hon var jättesnäll, verkligen familjecentral

- Lotsning för lek och samvaro för barnen
- Stödja i kontakt och medföljare
- Företräda och säkra rättigheter

Det praktiska

Avlastning i stunden

- Samla
- Ringa
- Skriva

*Och det går liksom före det här andra, prata om föräldrastöd tex, allt det här andra går ju före, om inte det är ordnat så är man ju inte mottaglig för det andra heller. Så tänker jag i alla fall, att man måste liksom, livet måste ju funka, du måste få in dina pengar du måste..
(Birgitta)*

Det praktiska

Stabiliserande insatser

- Hemskapande arbete
- Återkommande aktivitet för barn

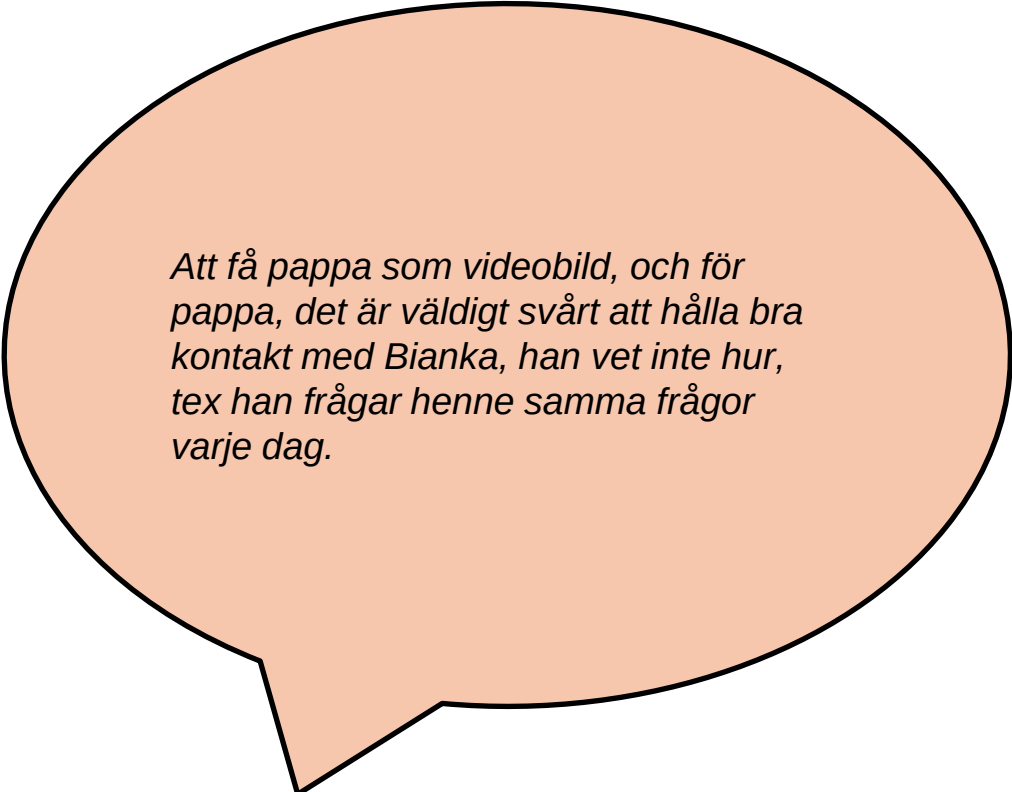

Det transnationella

Indikationer - t.ex. hjälp med kontakt med migrationsverket, försök att hjälpa barn med övergången vid "återvändande" genom bilder, berättelser och kontakt.

Avsaknad av ämnet på universell eller selektiv nivå, t.ex. i föräldraskapsprogram.

Dela erfarenheter och stöd, t.ex. om hur man kan göra föräldraskap på distans och hålla ihop familjen

Att få pappa som videobild, och för pappa, det är väldigt svårt att hålla bra kontakt med Bianka, han vet inte hur, tex han frågar henne samma frågor varje dag.

Emotionellt stöd- viktiga personer

Hon hjälper mig mycket med olika saker. Efter att jag träffat Karin allting går lättare. Jag känner mig bättre, inte ensam som jag gjorde innan. Om jag träffat henne tidigare, då kunde jag inte blivit de sakerna eller ha det jobbigt som jag har haft. Karin som gjorde som får mig att öppna mig och berätta allt för henne. Det är mycket stor hjälp att få prata med någon annan när man har det jobbigt, när man har det svårt (...) Jag vill säga ett stort tack till Karin, en person som hjälper mig mycket som gör att allt känns lättare för mig.

Socialarbetarrollen i relation till familjer i väntan

- Helhetsinriktat och flexibelt
- Osynligt men viktigt
- Mod-Att våga lite
- Ofarliggöra sig, skapa relation
- Vilja hjälpa! “Inte händerna på ryggen”

Jag säger inte så här, jag kommer från socialtjänsten alltså, min huvudman är ju det, jag jämför lite med BVC. De säger att de är BVC sköterskor, de säger inte att de kommer från Regionen.

Följsamt föräldraskapsstöd- Så kan familjecentralerna stödja!

- Möta familjen där de är
- Inte så “stora” insatser, men effektiva
- Synliggörande- erkännande av arbetsuppgifter
- FC-centraller märker av förändringar i samhället- därav en viktig kunskapskälla

Välkommen att kontakta oss

Nina.tryggvason@hv.se

Linnea.aberg@hv.se

Anette.bolin@hv.se

